

OHJEET RADIOAMATÖÖRIViestinnän Pätevyystutkintojen Suorittamiseksi (2. Osa)

Jaettavaksi pätevyystutkijoille

Laadittu: 4.11.2014

Päivitetty: 8.3.2020

1. Johdanto

Tässä ohjeessa annetaan radioamatööriutkinnon suorittamista koskevia ohjeita pätevyystutkijoille. Näitä ohjeita noudatetaan Suomen Radioamatööriunionin (jäljempänä Liitto) vastaanottamiin tutkintoihin.

Radioamatööriutkintojen suorituksen yleiset ohjeet kuvataan tämän ohjeen 1. osassa.

2. Radioamatööriutkinnon pätevyystutkinnon perusteet

Radioamatööriutkiminta on luvanvaraista ja sitä saa harjoittaa vain kansainvälisin sopimuksin määrätyillä radiotaajuuksilla.

Radioamatööriluvan saamisen edellytyksenä on hyväksytysti suoritettu pätevyystutkinto, jonka suorittaminen on mahdollista kaikille ikään ja sukupuoleen katsomatta. Alle 18-vuotiailta vaaditaan holhoojan suostumus.

Radioamatööriutkinnon pätevyystutkinto ja kelpoisuuden ylläpitämisen osoittavien tutkintojen tutkintovaatimukset perustuvat lakiin sekä viranomaisen antamiin määräyksiin ja oheisiin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) nojalla Liikenne- ja viestintävirasto on antanut tutkintovaatimuksia koskevan määräyksen (18D/2014M), jonka mukaisia radioamatööriutkintoja ovat yleis- ja perusluokan pätevyystutkinnot.

Radioamatöörin pätevyystutkinnot koostuvat osatutkinnoista, joiden tutkintovaatimuksina ovat

- K. radioamatöörimääräysten ja - viestinnän sekä hätäviestinnän ja aseman turvallisuusohjeiden tuntemus;
- T1. sähkö- ja radiotekniikan perusteiden tuntemus; sekä
- T2. sähkö- ja radiotekniikan laaja tuntemus.

Yleisluokan radioamatööriutkintoon sisältyvät osatutkinnot K ja T2. Perusluokan radioamatööriutkintoon sisältyvät osatutkinnot K ja T1.

3. Tutkinnon suorittamisen perusteet

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla radiolähetintä radioamatööriutkintään käytävällä on oltava Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai Liikenne- ja viestintäviraston Suomessa voimassa olevaksi hyväksymä muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus.

Pätevyytystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito.

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää pätevyytystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä, että hakija rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

4. Liiton oikeus vastaanottaa radioamatöörin pätevyystutkintoja

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä tutkinnon vastaanottajat. Hakemuksesta viraston ulkopuolinen taho voidaan määrätä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus.

Viestintävirasto on 22.12.2016 antamassaan päätöksessä 1306/760/2016 määrännyt Liiton sellaisten radioamatööritutkintojen ja -osatutkintojen vastaanottajaksi, jotka tutkinnot on suoritettava radioamatööriviestintään vaaditun pätevyytystodistuksen saamiseksi.

Päätös sisältää tutkintojen vastaanottamisessa huomioitavat seikat, kuten viittaukset lainsäädäntöön. Liiton tulee noudattaa viranomaisen antamaa päätöstä.

5. Tutkinnon vastaanottajan velvollisuudet

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla pätevyystutkinnon vastaanottajan on hyvän hallinnon ja oikeusturvan toteutumiseksi suorittaessaan laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudessa annetussa laissa (621/1999) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Pätevyystutkintojen vastaanottajan on noudatettava valtion maksuperustelain (150/1992) säännöksiä radioamatööritutkinnoista perimissään maksuissa.

Pätevyystutkinnon vastaanottajan tekemään radioamatööritutkinnon hylkäämistä

koskevaan päätökseen voi hakea oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisesti.

6. Tutkintopalveluiden saatavuus ja hinta

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen (1498/760/2018) mukaisesti Liitto järjestää radioamatööritutkintojen pidon niin, että tutkintopalveluja on saatavana valtakunnallisesti. Liitto hinnoittelee tutkintonsa itse valtion maksuperustelain mukaisesti. Maksuilla katetaan tutkintopalvelun ylläpitämisestä Liitolle aiheutuvia kuluja. Liiton hallitus vahvistaa tutkinnoista perittävät hinnat vuosittain.

7. Viranomaisen tutkintojen järjestämiselle asettamat vaatimukset

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti tutkintojen järjestämiselle on asetettu seuraavia vaatimuksia:

1. Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla.
2. Liitto vastaa kysymyspankeista ja muusta tutkintoaineistosta, joka käsitellään radioamatöörien Pätevyystutkijakunnassa (PTK).

3. Tutkintoon osallistuvien henkilöllisyys on varmistettava tutkintotilaisuudessa.
4. Tutkintoon osallistuvan henkilölomakkeeseen merkitään täydellinen nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot.
5. Tutkintoon osallistujat eivät saa itse osallistua kokeiden korjaukseen.
6. Tutkintotilat ja tutkintosuoritusten valvonta on järjestettävä siten, ettei vilpin harjoittaminen ole mahdollista.
7. Liitto ilmoittaa tutkintoon osallistuneelle tämän tutkintotulokset, joiden julkisuuden osalta on noudatettava lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta. Lain 24 §:n 1 momentin 30 kohdan mukaan koetulokset eivät ole julkisia.
8. Tutkinnon pitäjien on oltava yleisluokan tai teknillisen luokan radioamatöörejä, jolla on vähintään viiden (5) vuoden kokemus radioamatööritoiminnasta.

8. Viranomaisen tutkintosuoritusten arvostelulle asettamat ehdot

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti osatutkintojen hyväksymisessä noudatetaan seuraavia hyväksymisrajoja:

- K-moduuli, kun tutkittava on saanut vähintään 45 pistettä ja hätäliikennettä ja radioamatööriaseman turvallisuutta koskevasta 15 väittämistä on enintään neljä (4) väärin;
- T1-moduuli, kun tutkittava on saanut vähintään 45 pistettä;
- T2-moduuli, kun tutkittava on saanut vähintään 45 pistettä.

Osatutkintojen hyväksymispisterajoja käsitellään tarvittaessa radioamatöörien Pätevyystutkijakunnassa (PTK).

9. Raportointi Liikenne- ja viestintävirastolle

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti noudatetaan seuraavia menettelytapoja:

1. Tieto hyväksytyistä tutkintosuorituksista lähetetään Liikenne- ja viestintävirastolle viiden (5) arkipäivän kuluessa tutkintopäivästä. Tutkintotiedot toimitetaan Liikenne- ja viestintäviraston henkilölomakkeilla.
2. Liitto ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle niiden henkilöiden nimet, jotka raportoivat tutkintosuorituksista.
3. Tutkinnossa hyväksytyjen henkilölomakkeet leimataan Liiton leimalla. Lomakkeet varmennetaan tutkinnon pitäjän ja tutkintosuorituksen hyväksyjän allekirjoituksella.
4. Liitto toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä tilaston, josta ilmenevät edellisenä vuonna pidettyjen, hyväksytyjen ja hylättyjen tutkintojen määrät. Liitto voi toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle luettelon paikkakunnista, joilla tutkintoja on pidetty.
5. Liitto seuraa yksittäisten tutkinnon pitäjien hylkäysmääriä ja selvittää yleiseen tasoon verrattuna merkittävät poikkeamat hylkäysmäärissä.

10. Tutkintoaineiston arkistointi ja toimittaminen Liikenne- ja viestintävirastolle

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti Liitto arkistoi tutkintoasiakirjat, kuten tutkintokysymykset, vastaukset, korjausliuskat ja kokeisiin liittyvät muistiinpanot kahden (2) vuoden ajan tutkintopäivästä. Säilytysajan päätyttyä aineisto on hävitettävä.

Pyynnöstä Liitto toimittaa tutkintoasiakirjat Liikenne- ja viestintäviraston tarkastettavaksi.

11. Näkövammaistutkinnon pitäminen

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti noudatetaan seuraavassa kuvattuja menettelytapoja.

Mikäli tutkintoon osallistuja esittää tutkintotilaisuuden alussa näkövammaiskortin, hän saa käyttää tutkinnossa avustajaa. Tutkinnon vastaanottaja voi myös itse toimia avustajana, jos sen voi tehdä häiritsemättä muita tutkinnon suorittajia.

Kirjallisissa kokeissa avustaja lukee koetehtävät ja vastausvaihtoehdot näkövammaiselle tutkintoon osallistujalle ja kirjaa tämän sanelun mukaan eri vastausvaihtoehtojen vastaukset. T1- ja T2-moduulin osalta tutkinnon pitäjä saa arpoa tutkittavalle uuden koepaperin niin, ettei koekysymyksiin liity kuvatehtäviä.

Tutkinnon pitäjä merkitsee tiedon näkövammaistutkinnosta henkilölomakkeeseen tai kirjoittaa erillisen raportin näkövammaistutkinnon pitämisestä, joka liitetään henkilölomakkeeseen.

12. Muu erivapaus

Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööritutkintojen järjestämisestä antaman ohjeen mukaisesti muita tutkintojärjestelyjä koskevaa erivapautta haetaan ennalta ja kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolta, joka tekee päätöksen erivapaudesta ja siitä, miten erivapauteen liittyvät tutkinnon järjestelyt voidaan hoitaa. Päätös on samalla ohje tutkinnon pitäjälle.

13. Pätevyystutkijan tehtävä

Liiton hallitus nimeää pätevyystutkijat jäsenkerhojen kirjallisten esitysten pohjalta. Tehtävään valittavan henkilön on oltava Liiton jäsen, ja hänelle on annettava tehtävän mukainen perehdytys.

Pätevyystutkijan toimi on luottamustehtävä, josta voidaan erottaa, mikäli henkilö ei nauti pätevyystutkijakunnan luottamusta. Erottamiispäätös koskee kaikkia Liiton hallituksen tutkintoorganisaatioon valitsema luottamushenkilöitä.

Liiton hallitus voi peruuttaa pätevyystutkijan oikeuden vastaanottaa radioamatöörin pätevyystutkintoja, jos

- pätevyystutkija ilmoittaa luopuvansa tutkijan tehtävästä; tai jos
- pätevyystutkija vakavasti tai toistuvasti rikkoo radioamatöörin pätevyystutkintoa sääteleviä lakeja taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai ohjeita.

Mikäli pätevyystutkija ilmoittaa luopuvansa tehtävästä, hänen on ilmoitettava siitä Liiton toimistoon. Ilmoitus kirjataan ja se käsitellään seuraavassa Liiton hallituksen kokouksessa. Pätevyystutkijaksi nimeämistä tai tehtävästä luopumista tai oikeuksien perumista koskevat päätökset kirjataan kokouksen pöytäkirjaan, jonka jälkeen päätös on virallinen.

Pätevyystutkijan erottamista koskevan asian valmistelee radioamatöörien Pätevyystutkijakunta (PTK) olemassa olevan aineiston pohjalta. Esitys tehdään pätevyystutkijoiden esimiehen ja kahden (2) pätevyystutkijan antaman lausunnon pohjalta. Asia esitellään Liiton hallitukselle, joka tekee sitä koskevan päätöksen.

Ennen erottamista koskevaa päätöstä, pätevyystutkijalle on annettava kirjallinen huomautus. Mikäli toiminta jatkuu edelleen radioamatööri viestinnän pätevyystutkintojen vastaanottamisesta

annettujen lakien tai määräysten tai ohjeiden vastaisesti, prosessi etenee esitykseen tutkijan oikeuksien perumisesta.

14. Tutkinto-organisaation toimijat, roolit ja tehtäväjako pääpiirteittäin

Seuraavassa on kuvattu lyhyesti radioamatööritutkintojen järjestämiseen osallistuvat toimijat ja tehtävät pääpiirteittäin.

Liikenne- ja viestintävirasto

- toimii radiotaajuuksia ja niiden käyttöä valvovana viranomaisena myös häiriö- tai häirintätapauksissa;
- määrää oikeuden vastaanottaa radioamatööriviestinnän pätevyystutkintoja;
- ylläpitää henkilörekisteriä tutkinnon vastaanottajista ja valvoo suoritettuja tutkintoja;
- myöntää radioamatööri toiminnan vaatimat pätevyystodistukset ja radioluvat;
- käsittelee radioamatöörin pätevyystodistuksia koskevat hakemukset (AH -lomake);
- käsittelee radioamatööriasemiin liittyvät lupahakemukset (AT-lomake); sekä
- käsittelee radioamatööri toiminnassa käytettäviä automaattiasemia koskevat lupahakemukset (AE lomake).

Suomen Radioamatööriliitto ry (= Liitto)

- vastaanottaa Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymänä tutkinnon vastaanottajana radioamatööriviestinnän pätevyystutkintoja;
- järjestää tutkintoihin valmentavaa koulutusta yhdessä jäsenkerhojen kanssa; sekä
- ylläpitää tutkintoihin valmentavaan koulutukseen tähtäävää opetus- ja oppimisympäristöä (AR-X), jonka avulla tuotetaan tutkinnoissa käytettävä aineisto ja asiakirjat.

Liiton hallitus

- hakee tutkintojen järjestämistä koskevat oikeudet Liikenne- ja viestintävirastosta;
- nimeää tutkinto-organisaatiossa tarvittavat luottamushenkilöt (Pätevyystutkijakunta (PTK), esimies, pätevyystutkijat, ylläpitäjät, ..);
- päättää tutkintojen järjestämiseen liittyvistä asioista yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa; sekä
- valvoo tutkintojen suorittamista.

Pätevyystutkijakunta (PTK)

- toimii tutkintoasioissa Liiton ja Liikenne- ja viestintäviraston välisenä yhteistyöryhmänä;
- koordinoi, suunnittelee, johtaa ja valvoo tutkintotoimintaa; sekä
- toimii pätevyystutkijoiden esimiehen apuna.

Pätevyystutkijoiden esimies

Liiton hallitus nimeää pätevyystutkijoiden esimiehen. Tehtävään valitulta edellytetään kokemusta tutkintojen vastaanottamisesta ja pätevyystutkijan tehtävästä. Pätevyystutkijoiden esimies on suoraan vastuussa hallitukselle, ja hänen esimiehenä toimii Liiton puheenjohtaja.

Pätevyystutkijoiden esimies

- toimii yhteyshenkilönä Liikenne- ja viestintäviraston suuntaan radioamatööritutkintoihin, pätevyystodistuksiin ja radiolupiin liittyvissä asioissa siltä osin, kun ne liittyvät suoritettuihin tutkintoihin;

- toimii pätevyystutkijoiden esimiehenä, perehdyttäjänä ja ohjaajana;
- tiedottaa pätevyystutkintoihin liittyvistä asioista;
- markkinoi yhdessä Liiton toimiston kanssa tuleviin tutkintoihin valmentavasta koulutuksesta; sekä
- vastaa vuosittain suoritettujen tutkintojen tilastoinnista.

Radioamatööriskurssien kouluttajat

- antavat radioamatööritutkintoihin valmentavaa koulutusta.

Pätevyystutkijat

- vastaanottavat tutkintoja valtakunnallisesti.

Liiton toimisto

- vastaanottaa pätevyystutkijoiden lähettämät tutkintoasiakirjat;
- tarkastaa tutkinnoista perittävien maksujen maksusuoritukset;
- tarkistaa ja hyväksyy tutkintoasiakirjat, ja toimittaa ne sovitusti viranomaiselle; sekä - arkistoi tutkintoasiakirjat.

Ylläpitäjät

- vastaavat AR-X-tutkintojärjestelmän ylläpidosta, tietoturvasta ja käytöstä;
- avustavat kokelaita ja pätevyystutkijoita AR-X-tutkintojärjestelmän käyttöön liittyvissä asioissa; sekä
- suorittavat tutkintokysymysten pankkeihin liittyvät päivitykset.

15. AR-X-tutkintojärjestelmään rekisteröityminen ja yksityisyyden suoja

Radioamatööri viestinnän pätevyystutkintoon ilmoittautuneen kokelaan tulee itse rekisteröityä AR-X-tutkintojärjestelmään ennen tutkinnon alkamista. Kokelaiden rekisteröinti järjestelmään pätevyystutkijan toimesta on ehdottomasti kielletty.

16. Lainsäädäntö ja ohjeistus

Radioamatööri viestintää koskeva lainsäädäntö ja ohjeet:

- Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki (917/2014)
- Määräys meriradio- ja radioamatööri viestinnän tutkintovaatimuksista (18D/2014 M)
- Radioamatöörimääräys (6K/2019 M)
- Määräyksen 6K/2019 M perustelut ja soveltaminen (MPS 6K/2019 M)
- Radiotaajuusmääräys (4Y/2019 M)

Radiolaitteiden käyttö ulkomailla:

- Viestintäviraston ohje 30.8.2013
- CEPT-järjestelmä ja -luvat (T/R 61-01)
- HAREC-järjestelmä ja -todistukset (T/R 61-02)

Radioamatööri viestinnän pätevyystutkintojen vastaanottoa koskeva viranomaisen päätös ja ohjeet sekä muu tutkinnonpitoa ohjaava lainsäädäntö:

- Suomen Radioamatööriliiton määrääminen radioamatööritutkintojen vastaanottajaksi (Viestintäviraston päätös 1306/760/2016, päiväys 22.12.2016)

- Radioamatööritutkintojen järjestämisestä annettu ohje (Viestintäviraston asiakirja 1498/760/2018, päiväys 21.12.2018)
- Hallintolaki (434/2003)
- Kielilaki (423/2003)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Valtion maksuperustelaki (150/1992)
- Hallintolainkäyttölaki (586/1996)

Yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä ohjaava lainsäädäntö:

- Tietosuojalaki (1050/2018) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679 - Rikoslaki (39/1889)

Tässä ohjeessa viitattu Suomen ajantasainen lainsäädäntö (FINLEX) löytyy ja on tarkistettavissa osoitteessa <http://www.finlex.fi/>.

17. Voimaantulo

Tämä radioamatööritutkintojen vastaanottamista tarkentava ohje pätevyystutkijoille tulee voimaan 11.3.2020 ja kumoaa edellisen ohjeen (Tutkinto-ohjeen 2. osa, päivätty 30.11.2015). Tämä ohje on pysyväismääräyksen luonteinen.

Tähän ohjeeseen mahdollisesti tulevat muutokset tai lisäykset tehdään aina kirjallisesti uusimalla kokonaan tietty kohta.

Tutkinto-ohjeesta voidaan poiketa vain pätevyystutkijoiden esimiehen tai Liikenne- ja viestintäviraston kutakin kertaa varten erikseen myöntämällä kirjallisella luvalla.

Helsingissä 9.3.2020

Suomen Radioamatööriliitto ry

JAKELU

Liikenne- ja viestintävirasto

Suomen Radioamatööriliiton Pätevyystutkijakunta (PTK)

Liiton toimisto

LIITTEET

Tutkintojen vastaanottajaksi määrääminen (liite 1)

Liikenne- ja viestintäviraston ohje radioamatööritutkintojen järjestämisestä (liite 2)